



MVCRX03QNLL1  
prvotní identifikátor

Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly  
Ministerstvo vnitra  
Praha

č. j. MV-138779-7/ODK-2017

## METODICKÉ DOPORUČENÍ

### k poskytování informací o platech a odměnách podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

(K dopadům tzv. platového nálezu Ústavního soudu na postupy povinných subjektů při vyřizování žádostí o informace o výši platů či odměn zaměstnanců a dalších osob)

zpracováno ve spolupráci s odborem legislativy a koordinace předpisů Ministerstva vnitra  
a s Kanceláří ministra vnitra a po konzultacích s Úřadem pro ochranu osobních údajů

### SHRNUTÍ ZÁVĚRŮ (podle stavu k 30. 11. 2017)

---

#### Úvod

Dne 1. 11. 2017 vyhlásil Ústavní soud náleze ze dne 17. 10. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1378/16 (dále „*platový náleze*“). V něm posuzoval ústavnost poskytnutí informace o výši platů a odměn pracovníků Magistrátu města Zlína podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále též jako „SvInf“ nebo „informační zákon“). Hodnotil, zda a pokud ano za jakých podmínek lze tuto informaci zpřístupnit na základě § 8b SvInf. V nálezu konstatoval, že poskytnutí informace o platu či odměně konkrétního zaměstnance veřejné správy<sup>1</sup> je možné pouze za velmi striktních podmínek, které vymezil v tzv. *platovém testu* v bodě 125 nálezu.

Ministerstvo vnitra připravilo na základě zmíněného nálezu Ústavního soudu **metodické doporučení k postupům povinných subjektů při poskytování informací o platech a odměnách**. Jeho cílem je dát povinným subjektům prvotní návod, jak závěry Ústavního soudu aplikovat v praxi při vyřizování konkrétních informačních žádostí.

Samotná aplikace obecných závěrů Ústavního soudu je však s ohledem na různorodost povinných subjektů, jejich „právní zázemí“ i s ohledem na stávající znění informačního zákona relativně komplikovaná. Ministerstvo vnitra proto kromě zmíněného metodického doporučení připravilo i **stručné shrnutí závěrů**. To by mělo adresátům poskytnout základní orientaci v (nových) pravidlech pro poskytování informací o platech a odměnách. Shrnutí závěrů je oproštěno od jejich podrobného zdůvodnění; to je pro zájemce obsaženo v metodickém

---

<sup>1</sup> Výrazu „pracovník“ nebo „zaměstnanec“ užívá tento text *promiscue*, přičemž v zájmu zjednodušení do něj zahrnuje všechny fyzické osoby, jimž je vyplácena mzda, plat, odměna apod. Kromě zaměstnanců na základě pracovněprávního vztahu sem náležejí (nevyplyvá-li z kontextu jinak) i odměny zastupitelům, odměny členům orgánů právnických osob, příjmy státních zaměstnanců a příslušníků bezpečnostních sborů apod.

doporučení. Oba materiály tak ve svém souhrnu poskytují orientační i podrobnější návod, jak aplikovat závěry *platového nálezu* v praxi povinných subjektů.

Je ovšem nutné připomenout, že zde publikované právní závěry *nejdou právně závazné*, neboť závazné názory mohou dávat při řešení konkrétních situací pouze soudy.

## 1. Shrnutí závěrů Ústavního soudu plynoucích z *platového nálezu*

Z *platového nálezu* vyplývají následující závěry týkající se poskytování informací o platech a odměnách konkrétních pracovníků povinných subjektů:

1. Na poskytování informací o platech a odměnách konkrétních pracovníků povinného subjektu se vztahuje ustanovení § 8b SvInf.

### § 8b Příjemci veřejných prostředků

(1) Povinný subjekt poskytne základní osobní údaje<sup>4b)</sup> o osobě, které poskytl veřejné prostředky.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nevztahuje na poskytování veřejných prostředků podle zákonů v oblasti sociální, poskytování zdravotních služeb, hmotného zabezpečení v nezaměstnanosti, státní podpory stavebního spoření a státní pomoci při obnově území<sup>4c)</sup>.

(3) Základní osobní údaje podle odstavce 1 se poskytnou pouze v tomto rozsahu: jméno, příjmení, rok narození, obec, kde má příjemce trvalý pobyt, výše, účel a podmínky poskytnutých veřejných prostředků.

<sup>4b)</sup> § 5 odst. 2 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb.

<sup>4c)</sup> Například zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 12/2001 Sb., o státní pomoci při obnově území postíženého živelní nebo jinou pohromou a o změně zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů (zákon o státní pomoci při obnově území).

2. Při poskytování informací o platech a odměnách konkrétních osob je nutné v každém individuálním případě provést tzv. *test proporcionality*, resp. jeho modifikaci („*platový test*“) a jsou-li splněny všechny podmínky dovozené Ústavním soudem (bod 125 odůvodnění nálezu), lze informaci zpřístupnit.

125. Povinná osoba může odmítnout poskytnout žadateli informace o platu a odměnách zaměstnance vyžádané na základě ustanovení § 8b zákona o svobodném přístupu k informacím, pokud nejsou splněny všechny tyto podmínky:

- a) účelem vyžádání informace je přispět k diskusi o věcech veřejného zájmu;
- b) informace samotná se týká veřejného zájmu;
- c) žadatel o informaci plní úkoly či posílá dozoru veřejnosti či roli tzv. „společenského hlídačského psa“;
- d) informace existuje a je dostupná.

Nejsou-li všechny tyto podmínky splněny, potom odmítnutí poskytnout žadateli informaci o platu a odměnách zaměstnance není porušením povinnosti státních orgánů a orgánů územní samosprávy poskytovat přiměřeným způsobem informace o své činnosti, vyplývající z článku 17 odst. 5 Listiny.

3. Ústavní soud **nevymezil funkce či pracovní pozice, u nichž by se informace o výši platu měla automaticky, bez dalšího, zpřístupnit** (např. ředitelé příspěvkových organizací, ředitelů krajských úřadů, ředitelů odborů, tajemníci obecních úřadů apod.). Jinak řečeno *platový test* je nutné provádět bez ohledu na pracovní pozici osoby, o jejíž plat či odměnu se žadatel o informace zajímá.

4. Ústavní soud neodmítl dosavadní judikaturu Nejvyššího správního soudu, která se týkala procesních aspektů vyřizování žádostí o informace o výši platu či odměny. I nadále je tedy nutné do vyřizování žádostí o informace „zapojit“ tzv. *dotčené osoby*, tedy osoby, o jejichž plat či odměnu je žádáno. **Stejně tak i nadále existuje možnost odmítnutí žádosti o informace z důvodu zneužití práva ze strany žadatele.**

## 2. K postupům při vyřizování žádostí o informace o platech a odměnách

Po obdržení žádosti o informace je vhodné postupovat v následujících krocích:

### 1. Posouzení informačního požadavku žadatele z hlediska dopadů *platového nálezu*

- Na prvním místě je třeba **posoudit, zda žadatelův požadavek skutečně směřuje k poskytnutí informace o platu či odměně konkrétní (určitelné) osoby či osob, tedy zda jde o poskytnutí osobních údajů**, nebo zda k „uspokojení“ informačního požadavku žadatele postačí poskytnutí anonymizovaných údajů, tedy údajů bez možnosti přiřazení ke konkrétní fyzické osobě. Jinak řečeno ne každá žádost, která se týká informace o platu či odměny, je nutně též informací o platech konkrétních (určitelných) osob.
- Žádostmi, u nichž se žadatel nedomáhá zpřístupnění osobních údajů, jsou např. žádosti o poskytnutí *informace o platech vedoucích odborů městského úřadu* bez *výslovného* požadavku na jejich jmenovité určení nebo funkční zařazení. Odpověď na takový dotaz pak v podstatě znamená zpřístupnění informace *vedoucí 1, vedoucí 2* s přiřazenou výší platu či odměny (není možné přiřadit konkrétní plat či odměnu konkrétní osobě, resp. funkci). V případě těchto žádostí nepodléhá jejich vyřízení požadavkům *platového nálezu* (nejde o zpřístupnění osobních údajů) a tyto informace proto lze bez dalšího vydat.

### 2. Posouzení identity (identifikace) žadatele

- Pokud se se žadatel v žádosti **nedostatečně identifikoval**, tedy neuvedl příslušné údaje vymezené v § 14 odst. 2 SvInf (žádost bude zcela nebo zčásti anonymní), případně bude-li mít povinný subjekt zato, že údaje jsou smyšlené (žádost bude podána pod smyšlenou identitou), je třeba žadatele **vyzvat k doplnění údajů výzvou podle § 14 odst. 5 písm. a) SvInf**. Uplatněním výzvy dochází k přerušení lhůty pro vyřízení žádosti [§ 14 odst. 5 písm. d) SvInf]; patnáctidenní lhůta počíná plynout až od doplnění potřebných údajů.

### 3. Posouzení jednoznačnosti požadovaných informací

- Je-li z hlediska povinného subjektu nejisté, jaké konkrétní informace o platech či odměnách žadatel poptává, **může využít postupu podle § 14 odst. 5 písm. b) SvInf a žadatele vyzvat k upřesnění žádosti**. Ve výzvě je nutné přesně vyložit, v čem povinný subjekt shledává žadatelův požadavek nejasným a jakým způsobem má být žádost upřesněna.
- Pokud se žadatel současně nedostatečně identifikoval i nedostatečně vymezil požadované informace, je namísto jednou výzvou vyzvat žadatele v souladu s § 14 odst. 5 písm. a) i b) SvInf k doplnění identifikačních údajů i k upřesnění požadovaných informací.

### 4. Posouzení osoby žadatele a účelu požadovaných informací

- *Platový náleží* předpokládá, že povinné subjekty před zpřístupněním informace budou hodnotit jak **osobu žadatele**, tak i **účel požadovaných informací**, jejich využitelnost a nezbytnost z hlediska veřejného zájmu a související veřejné diskuse.
- Informační zákon však s **povinností žadatele blíže vymezovat svou vlastní osobu i účel požadovaných informací žadateli nepočítá**. Proto pokud žadatel v žádosti **neuvede v tomto smyslu žádné bližší údaje (typicky nebude argumentačně prokazovat, čím a jak jsou splněny jednotlivé požadavky *platového testu*), není možné z důvodu absence těchto údajů v žádosti tuto odmítnout**.
- Pokud žadatel již v podané žádosti vymezí (vyloží), zda a jak jsou splněna hlediska Ústavního soudu, není nutné jej jakkoli kontaktovat a povinný subjekt se při vyřizování žádosti soustředí nato, zda žádost *platovým testem* skutečně projde (může např. prověřovat pravdivost či validitu argumentace žadatele apod.).
- Pokud žadatel splnění kritérií podle nálezu nijak prokazovat nebude, nebo tak učiní zjevně nedostatečně, je namíste **žadatele vyzvat, aby příslušné údaje povinnému subjektu doplnil s odkazem na požadavky Ústavního soudu a svá tvrzení adekvátně doložil (prokázal)**. Povinnost žadatele vyzvat vyplývá z § 4 odst. 3 a 4 správního řádu.

Touto výzvou nedochází k přerušení lhůty pro vyřízení žádosti o informace a stejně tak platí, že její nevyhovění není samo o sobě důvodem pro odmítnutí či odložení žádosti bez jejího věcného vyřizování. Uplatnění této výzvy žadateli také není zákonným důvodem pro prodloužení lhůty pro vyřízení žádosti o informace podle § 14 odst. 7 SvInf.

Požadavek na doplnění žádosti lze formulovat např. takto:

Obec Lhota obdržela dne 2. 11. 2017 Vaši žádost o poskytnutí informace o výši platu tajemníka obecního úřadu. S ohledem na závěry Ústavního soudu, zaujaté v nálezu ze dne 17. 10. 2017, sp zn. IV. ÚS 1378/16, je možné takovou informaci zpřístupnit pouze v případě splnění následujících podmínek (bod 125 odůvodnění nálezu):

- a) účelem vyžádání informace je přispět k diskusi o věcech veřejného zájmu;
- b) informace samotná se týká veřejného zájmu;
- c) žadatel o informaci plní úkoly či poslání dozoru veřejnosti či roli tzv. „společenského hlídacího psa“;
- d) informace existuje a je dostupná.

Za účelem řádného vyřízení žádosti Vás s odkazem na § 4 odst. 3 a 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, žádáme o doplnění žádosti o sdělení, jakým způsobem jsou ve Vašem případě splněny požadavky Ústavního soudu uvedené pod písmeny a) až c). O doplnění údajů Vás žádáme do 5 dnů ode dne doručení výzvy. V případě, že uvedené údaje neobdržíme, budeme žádost věcně hodnotit, tj. posuzovat splnění jednotlivých požadavků nálezu, pouze na základě informací nám dostupných.

Výzvu je možné učinit jakkoli neformálně např. elektronicky na e-mail, do datové schránky (prioritně), poštou (bez nutnosti zasílat doporučeně či s dodejkou).

- Výzvu není nutné zasílat tehdy, jestliže **žadatel sice žádné podrobné údaje pro posouzení své osoby či účelu požadovaných informací nedá, přesto bude splnění či nesplnění *platového testu* zcela zřejmé**.

## 5. Výzva dotčeným osobám k vyjádření se k podkladům pro vydání rozhodnutí

- Povinný subjekt musí v souladu s § 4 odst. 3 a 4 správního řádu, „zapojit“ **do vyřizování žádosti o informace dotčené osoby, tedy osoby, o jejichž platu či odměně by měla být poskytnuta informace.**
- Tyto osoby je třeba identifikovat do spisu, zaslat jim výzvu k vyjádření se k podané žádosti a informovat je o výsledku vyřízení žádosti (sdělením, že informace byla poskytnuta, případně oznámením rozhodnutí o odmítnutí žádosti). Pokud se dotčená osoba ve stanovené lhůtě nevyjádří, nebrání taková skutečnost dalšímu vyřízení žádosti (dotčená osoba má právo a nikoli povinnost se vyjádřit).

## 6. Posouzení žádosti povinným subjektem

- Povinný subjekt **následně prověří splnění požadavků platového nálezu Ústavního soudu a toto prověření doloží do spisu.** Zpravidla se nabízí prověření argumentace žadatele (nejde-li samozřejmě o skutečnosti zřejmé, nesporné), resp. prověření údajů dostupných povinnému subjektu. Zřejmě nejčastějším způsobem prověření bude jednoduchá *rešerše internetových stránek* přes standardní vyhledávače (Google apod.) a založení odkazů či záznamu o zjištěných skutečnostech do spisu.
- **V této souvislosti je nutné zdůraznit povinnost povinného subjektu (a případně i odvolacího orgánu) do spisu řádně prověřit a doložit veškeré skutkové závěry, o něž opírá případné rozhodnutí o odmítnutí žádosti. Pro závěr o neposkytnutí informace (odmítnutí žádosti) tedy nestačí pouhá nepodložená tvrzení dotčených osob apod. Vše je nutné řádně zdokumentovat do spisu** (srov. k tomu závěry Nejvyššího správního soudu – rozsudek ze dne 22. 11. 2017, č. j. 2 As 173/2017-27).

## 7. Poskytnutí informace a odmítnutí žádosti

- Pokud povinný subjekt dospěje k závěru, podle něhož jsou podmínky *platového nálezu* pro zpřístupnění informace splněny, **požadované informace poskytne.** Činí se tak neformálním úkonem (obvykle dopisem, sdělením apod.). S ohledem na postavení dotčených osob je třeba i tyto vyrozumět o zpřístupnění informace, což se obvykle zajistí zasláním odpovědi žadateli dotčeným osobám „na vědomí“. V ní je vhodné alespoň ve stručnosti popsat, v čem povinný subjekt shledal splnění *platového testu* (dotčená osoba se totiž může proti poskytnutí informace bránit u správního soudu zásahovou žalobou podle § 82 s.ř.s.).
- Do patnácti dnů ode dne poskytnutí informace je tyto nutné **zveřejnit na internetové stránce povinného subjektu v souladu s § 5 odst. 3 SvInf.** K případným výjimečným případům, kdy tuto povinnost lze splnit zveřejněním tzv. doprovodné informace, srov. metodické doporučení, část šestá.
- Pokud podmínky pro zpřístupnění informace o platu či odměně splněny nejsou, **musí povinný subjekt žádost o informace odmítnout rozhodnutím podle § 15 odst. 1 SvInf.** Toto rozhodnutí je rozhodnutím podle správního řádu, a musí proto obsahovat správním řádem stanovené náležitosti. Především pak musí proto být řádně **odůvodněno.** Je proto nutné řádně vysvětlit, z jakého důvodu povinný subjekt neshledal splnění podmínek pro zpřístupnění informace (k tomu srov. část pátou tohoto materiálu).

**Rozhodnutí o odmítnutí žádosti je nutné oznámit (doručit) nejen žadateli, ale i dotčeným osobám.**

- **Povinný subjekt je vázán obsahem žádosti.** Je-li žádost formulována takovým způsobem, že nelze informace o platu oddělit od identity jeho příjemce, není poskytnutí informací v anonymizované podobě dostatečným vyřízením žádosti. Proto poptává-li žadatel informaci o konkrétních osobách, nemůže být považováno za její adekvátní vyřízení poskytnutí informace o platech v anonymizované podobě (v praxi obvykle jako např. tabulka obsahující anonymizované údaje typu *ředitel 1 – X Kč/měsíčně, ředitel 2 – Y Kč/měsíčně, ředitel X Z/Kč měsíčně*). Dospěje-li povinný subjekt k závěru, že konkretizované údaje nemůže poskytnout, je jeho povinností žádost odmítnout rozhodnutím. Zda současně informace poskytne (nad rámec žádosti) současně v naznačené anonymizované podobě, je jeho vůlí, nelze je však bez vydání rozhodnutí považovat za zákonné vyřízení žádosti o informace.

### **3. Posuzování podmínek *platového nálezu* povinným subjektem (náležitosti rozhodnutí o odmítnutí žádosti o informace o konkrétní výši platu)**

Podmínkou zpřístupnění informace o platu či odměně konkrétního zaměstnance je splnění všech čtyř požadavků uvedených v *platovém nálezu* (tedy pozitivní odpověď na všechny čtyři otázky *platového testu*). Je tedy nutné hodnotit:

- a) **zda je účelem vyžádání informace přispět k diskusi o věcech veřejného zájmu;**
- b) **zda se informace samotná týká veřejného zájmu;**
- c) **zda žadatel o informaci plní úkoly či poslání dozoru veřejnosti či roli tzv. „společenského hlídacího psa“;**
- d) **zda informace existuje a je dostupná.**

Přestože nález tyto body řadí uvedeným způsobem, v praxi je vhodné doporučit postupovat od konce, neboť posouzení existence informace a osoby žadatele bude v mnoha případech pro odmítnutí žádosti postačující, aniž by musely být (relativně obtížně) posuzovány i zbývající body *platového testu*.

#### **3.1 Existence informace**

První podmínkou pro zpřístupnění informace o platu či odměně, jíž se musí povinný subjekt zabývat, je samotná *existence požadované informace*. Tento požadavek bude ve většině případů splněn, neboť údaj o výši platu či odměny je součástí osobního spisu zaměstnance, je obsažen v platovém či mzdovém výměru, v rozhodnutí příslušného orgánu, který zaměstnance do funkce ustanovil (jmenoval), apod.

#### **3.2 Postavení žadatele jako „společenského hlídacího psa“**

Druhým požadavkem *platového nálezu* je postavení žadatele jako osoby, která *plní úkoly či poslání dozoru veřejnosti či roli tzv. „společenského hlídacího psa“*. Posouzení této podmínky bude v praxi o poznání složitější.

Pro tyto účely lze osobu žadatele rozdělit do dvou skupin. Do **první skupiny** budou náležet žadatelé *novináři a nevládní organizace zabývající se „veřejnou kontrolou veřejné správy“*, tedy ti, u nichž lze splnění této podmínky *platového testu* do jisté míry presumovat. Do **druhé skupiny** pak budou náležet ostatní žadatelé, u nichž bude nutné v konkrétním případě splnění podmínek podrobněji posuzovat a hodnotit.

Pokud jde o **první skupinu**, bude třeba za novináře považovat v zásadě všechny žadatele, kteří se domáhají informace jako osoby vykonávající svou činnost jménem tisku (novin, rozhlasu, televize, internetových zpravodajských serverů apod.)<sup>2</sup>. V případě nevládních organizací bude nutné hodnotit jejich stávající aktivitu (typicky provozované internetové stránky), ale též předmět jejich činnosti podle zakladatelských dokumentů apod. Do této skupiny, tedy do skupiny, u níž lze postavení *společenského hlídačho psa* presumovat, budou částečně náležet též odborové organizace (ve vztahu k zaměstnavateli, u něhož působí či ve vztahu k zaměstnavatelům v identickém oboru. V případě zastupitelů obcí a krajů existuje specifické informační oprávnění vůči obci či kraji, u něhož působí [např. § 82 písm. c) zákona o obcích] a ve vztahu k této obci či kraji proto mají na informace o platech nárok bez ohledu na podmínky platového testu. Ve vztahu k jiným povinným subjektům pak budou mít postavení jako jakýkoli jiný žadatel.

Specifickou kategorií budou žadatelé, kteří provozují různé své vlastní internetové stránky či blogy, účastní se veřejných diskusí např. na internetu a budou se dovolávat postavení „společenského hlídačho psa“. Jinak řečeno, půjde o osoby, které vykonávají soukromé aktivity obdobné aktivitám novinářským. I jim bude nutné přiznat toto postavení, pokud jimi provozované aktivity zjevně budou spočívat ve veřejné diskusi nad problémy veřejné správy (zveřejňování různých problematických kauz, komentáře činnosti veřejné správy, resp. aktivit představitelů veřejné moci obecně apod.). Bude však nutné vždy individuálně zhodnotit, zda jejich činnost opravdu vykazuje znaky alespoň obsahově srovnatelné s činností tisku či nevládních organizací (zřejmě ne co do rozsahu, ale co do obsahového pojetí), typicky prohlédnutím příslušných internetových stránek a jejich zhodnocením, resp. proč takové znaky na rozdíl od „typických zpravodajských webů“ tyto stránky nemají. Sotva však bude možné takové postavení přiznat osobě, která sice provozuje internetové stránky, jejich podstatou je ovšem pouze nevěcná kritika činnosti veřejné správy bez jakékoli objektivní podoby. Tedy nepůjde-li o aktivitu podobnou aktivitě „novinářské“, ale o pouhé (a dnes hojně rozšířené) veřejné nepodložené kritizování všeho a všech. Jinak řečeno samotné provozování internetové stránky je možným, ale nikoli dostatečným důkazem pro vyhodnocení žadatele jako „společenského hlídačho psa“; podstatný je obsah takového webu).

Může být sporné, do jaké míry bude možné přiznat postavení *společenského hlídačho psa* žadatelům, kteří (v žádosti) uvedou, že hodlají založit např. internetové stránky či blog, na němž chtějí podrobit veřejné kritice odměňování ve veřejné správě, na konkrétním úřadě apod. Dosud však žádný takový blog či internetovou stránku neprovozují či na této stránce nejsou dostupné žádné hodnotitelné informace. Podobně v případě žadatelů, kteří budou jen obecně uvádět, že mají pochybnosti o odměňování a výši platů a hodlají skrze získané informace prověřovat, zda u daného povinného subjektu nedochází k porušování zákona.

Cílem Ústavního soudu nepochybně bylo vyloučit případy zjevného zneužívání práva na informace v oblasti informování o platech a odměnách, resp. nevyločit situace, v nichž je daná informace nutná či vhodná pro veřejnou diskusi a postavení žadatele nemá charakter zneužívání práva na informace. Proto v těchto případech, tedy v situacích, v nichž se žadatelé sami dovolávají postavení *společenského hlídačho psa* a uvádějí relevantní argumenty, proč jim takové postavení má být přiznáno, je nutné vycházet z toho, že toto postavení skutečně mají. Odmítnout takové postavení by bylo možné jen v případě, že by argumentace žadatele byla zcela zjevně lživá, jednalo by se o žadatele, který např. žádá o dané informace opakovaně, ale v minulosti se po jejich získání žádné veřejné diskuse neúčastnil, tyto informace užíval jinak apod. V pochybnostech by však mělo být žadateli postavení *společenského hlídačho psa* přiznáno.

---

<sup>2</sup> Občanský zákoník v § 89 užívá slovní spojení *tiskové, rozhlasové, televizní nebo obdobné zpravodajství*, přičemž v podmínkách platového nálezu může jít nejen o zpravodajství, ale též o publicistiku (a pravidelně o ni též půjde).



K tomuto určení však bude nutné vyčkat na další navazující judikaturu správních soudů k aplikaci platového nálezu, která nepochybně postupně vymezení kritéria pro posuzování těchto žadatelů.

### 3.3 Informace se musí týkat veřejného zájmu

Podle třetí podmínky *platového testu* se musí daná informace týkat *veřejného zájmu*. To znamená v konkrétním případě identifikovat, jaký veřejný zájem žadatel získáním (a dalším zpřístupněním) informace sleduje. Jedná se přitom o podmínku úzce spojenou s podmínkou navazující, tedy aby informace mohla přispět k diskusi ve věci veřejného zájmu.

Platové poměry ve veřejné správě či u konkrétního orgánu (konkrétního povinného subjektu) jsou nepochybně záležitostí veřejného zájmu, neboť se jedná přinejmenším o informaci vztahující se k hospodaření s veřejnými prostředky, k zásadě rovného přístupu k zaměstnancům apod. Ostatně obecně nakládání s veřejnými prostředky, tedy zda jsou vynakládány v souladu se zákony, hospodárně, účelně, zda nedochází k nedůvodné diskriminaci apod., je samo o sobě záležitostí veřejného zájmu. Informace o platech a odměnách je tak informací, která se týká takového veřejného zájmu.

Veřejným zájmem však může být i konkrétní veřejně známý problém u určitého povinného subjektu. Typicky může jít o případy, kdy existuje důvodné podezření na korupční jednání u určitého povinného subjektu (např. mediálně prezentované případy vyšetřování), na zneužívání veřejných prostředků konkrétními osobami apod.

### 3.4 Kdy je účelem vyžádání informace přispět k diskusi o věcech veřejného zájmu?

Tuto podmínku je nutné chápat jako požadavek, aby **informace o výši platu či odměny konkrétní osoby byla nezbytnou podmínkou, aby bylo možné vést veřejnou diskusi v záležitosti veřejného zájmu**. Jinak řečeno bez znalosti konkrétní výše platu či odměny konkrétní osoby by nebylo možné takovou diskusi účinně vést (pro veřejnou diskusi nestačí v konkrétním případě např. jen anonymizované údaje o platech a odměnách u daného povinného subjektu). Tímto výkladem lze docílit vyváženého vztahu mezi právem na informace a právem na ochranu osobnosti; to by mělo ustoupit právu na informace vždy tehdy, jestliže bez znalosti konkrétní výše platu či odměny konkrétní osoby by právo na informace nebylo možné v daném kontextu (v kontextu společenské diskuse) účinně realizovat tak, aby získaná informace poskytovala možnost vedení dané diskuse. Naopak lze-li diskusi vést i bez této znalosti, není důvodu právo na informace *a priori* upřednostnit..

Např. bude-li účelem získání takové informace *posouzení „platové politiky“ u povinného subjektu*, postačí pro veřejnou diskusi údaj anonymizovaný (*vedoucí 1, vedoucí 2, vedoucí X*). Jinak řečeno v případech takto formulovaných žádostí k naplnění veřejné diskuse bude zpravidla postačovat údaj anonymní, takže žádost o informace o platech a odměnách konkrétních pracovníků bude možné odmítnout s ohledem na nesplnění přinejmenším požadavku *nutné znalosti individualizovaného údaje k diskusi ve věci veřejného zájmu*.

Pro naplnění potřeby dané informace pro diskusi ve věci veřejného zájmu nestačí pouhé nepodložené tvrzení, resp. vyslovené podezření, že u osoby, o jejíž plat je žádáno, může být „něco podezřelého“, že tato osoba pracuje nekvalitně a přesto je nestandardně odměňována apod. Aby takové podezření mohlo vést ke zpřístupnění informace o platu či odměně konkrétní osoby, musí být podloženo alespoň některými indiciemi.



#### 4. Praktické příklady (modelové situace)

- Žadatelem je „investigativní novinář“ pracující pro televizní zpravodajství a zabývající se kauzou podezření na korupci při zabezpečování veřejné zakázky na nákup výpočetní techniky pro povinný subjekt. Tento žadatel požaduje za účelem prověření věci informaci o výši platu a odměně za rok 2016, vyplacených náměstkovi odpovědnému za danou veřejnou zakázku, neboť existuje podezření, že za zajištění této nestandardní zakázky obdržel vysoké odměny násobně překračující jeho měsíční plat. Toto podezření dokládá žadatel předchozími investigativními reportážemi, obsahující výpovědi anonymních svědků. *V tomto případě bude namíste informaci zpřístupnit, neboť jsou podmínky platového testu splněny. Informace nepochybně existuje, žadatel je novinář, vede se veřejná diskuse o daném podezření na korupci a znalost dané informace je pro účely veřejné diskuse nutná (odměňování má v tomto případě prokazatelnou vazbu na postupy dotčené osoby).*
- Žadatelem je spolek, který má v předmětu činnosti boj s korupcí ve veřejné správě, zabývá se problematikou odměňování ve veřejné správě a kvalitou činnosti veřejné správy z hlediska obhajování výsledků správní činnosti u správních soudů. Za tímto účelem provozuje internetové stránky, na nichž získané údaje vyhodnocuje a anonymizovaně zpřístupňuje a komentuje zjištěné případy a moderuje veřejnou diskusi k nim. Tento spolek požaduje informace o výši platu a odměny všech vedoucích odborů (podle jednotlivých vedoucích) a tajemníka městského úřadu, přičemž tyto žádosti podal žadatel na všechny obce s rozšířenou působností s cílem porovnávat rozdíly odměňování podle velikosti jednotlivých obecních úřadů a počtu vyřizovaných spisů. *V takovém případě bude namíste žádost odmítnout, neboť poskytnutí individualizovaných údajů není pro veřejnou diskusi sledující obecnou úroveň odměňování ve veřejné správě nezbytné. Pro účely této veřejné diskuse totiž plně postačí znalost anonymizovaných údajů (v případě tajemníka obecního úřadu ovšem de iure nepůjde o anonymizované poskytnutí).*
- Totožný žadatel jako v předchozí odrážce se domáhá za účelem porovnání úrovně odměňování vedoucích stavebních odborů obecních úřadů obcí s rozšířenou působností informace o výši platu a odměny vedoucího stavebního odboru. Současně se domáhá informace o počtu vyřizovaných spisů daným stavebním odborem, počtu jeho pracovníků a o počtu případů, v nichž byl postup stavebního úřadu shledán nadřízeným orgánem vadným. Sledovaným cílem je sestavit srovnání podle jednotlivých úřadů, jaká výše platu „připadá“ na jeden spis vyřizovaný stavebním odborem, a zjistit vazbu odměňování na obhajitelnost prvostupňových rozhodnutí u nadřízeného správního orgánu. *V takovém případě by poskytnutí informace o platu vedoucího znamenalo poskytnutí osobního údaje (vedoucí je zde identifikovatelný). Sledovaný účel (porovnání úrovně stavebních úřadů v závislosti na jejich činnosti) je nepochybně veřejným zájmem a poskytnutí takové informace je taktéž nutné pro veřejnou diskusi s daným zaměřením, přičemž žadatel splňuje i kritéria tzv. hlídacího psa. V tomto případě je namíste informaci o platu vedoucího poskytnout.*
- Žadatelem je neúspěšný účastník stavebního řízení. Bude se domáhat informace o platu vedoucího stavebního odboru a všech jeho zaměstnanců, údaje o počtu rozhodnutí vydaných stavebním odborem a údaje o počtu zrušených rozhodnutí krajským úřadem. Žádný účel své žádosti neuvede. *V tomto případě není namíste informaci o platu vedoucího odboru a zaměstnanců (individualizovanou) poskytnout, neboť žadatel není v postavení „společenského hlídacího psa“, přestože případná diskuse na téma vazby odměňování a úspěšnosti ve správních řízeních může být relevantní. Pokud by žadatel v žádosti uvedl, že existuje obecné podezření na to, že jsou zaměstnanci „přeláčení“ a on hodlá takové informace zveřejnit na internetu, zřejmě by mu bylo možné přiznat postavení „společenského hlídacího psa“, nebude však splněna nezbytnost poskytnutí*

*takové konkretizované informace (k naplnění účelu získání informace postačí zpřístupnění anonymizovaných údajů).*

- Žadatelem je spolek mající v předmětu činnosti ochranu životního prostředí. Bude se domáhat informace o platu referentky stavebního úřadu s tím, že je podle jeho podezření nestandardně odměňována, avšak všechna její rozhodnutí, která se týkala žadatele, byla krajským úřadem zrušena. Spolek hodlá na svých webových stránkách podrobit veřejné diskusi kvalitu práce této referentky v porovnání s výší jejího platu. Svůj názor na nestandardní odměňování ale nijak nedokládá a jeho argumentace je pouze v rovině obecné spekulace. *V tomto případě takéž nebudou podmínky platového testu splněny. Žadateli bude možné přiznat úlohu „společenského hlídacího psa“. Účelem získání informace je kritika práce dotčené osoby, avšak neexistuje žádný důkaz či alespoň indicie, že je tato osoba odměňována nestandardně. Je proto namístě informaci neposkytnout. Je možné (nad rámec zákonné povinnosti) zpřístupnit doprovodnou informaci v anonymizované podobě o platu jednotlivých pracovníků stavebního úřadu (referent 1 – 9PT, 3. stupeň/X Kč/měsíčně, referent 2 – 9PT/6stupeň Y/Kč měsíčně apod.) a tak např. „vyvrátit“ obecnou pochybnost žadatele o tom, že na stavebním úřadě dochází k nestandardnímu odměňování apod.*
- Žadatelem je spolek mající v předmětu činnosti ochranu životního prostředí. Tento spolek se fakticky věnuje vazbám některých podnikatelů na představitele a úředníky krajského úřadu, kteří mají na starosti veřejnou zakázku na výstavbu průmyslové zóny. O tom na svých webových stránkách publikuje informace, např. o společných dovolených, o nestandardních majetkových poměrech dotčených úředníků apod. Za účelem prověření těchto podezření požádá kraj o sdělení údaje o výši platu a odměn inkriminovaných úředníků za určité období. *V tomto případě bude namístě informaci poskytnout, neboť žadatel v dané situaci plní úlohu společenského hlídacího psa, který již nashromáždil dostatek indicií, z nichž lze přinejmenším dovodit určitou relevantní míru podezření ve vztahu k dotčeným osobám. Existuje nepochybně veřejný zájem na veřejné kontrole činnosti představitelů a úředníků krajského úřadu, přičemž s ohledem na konkrétní okolnosti (žadatelem doložené nestandardní majetkové poměry dotčených osob) je znalost informace o výši platu a odměn nezbytná.*
- Žadatelem je pro povinný subjekt zcela neznámá osoba, která požaduje údaj o platu a odměně referenta odboru dopravy, který řeší dopravní přestupky. Žadatel uvádí, že hodlá na svém blogu na internetu podrobit veřejné kritice systém odměňování na daném pracovišti, které je podle jeho (nijak nepodloženého) názoru závislé na počtu vybraných pokut danými referenty. *V tomto případě nebudou podmínky platového testu splněny. Jedná se sice o záležitost veřejného zájmu, žadatel v dané situaci bude mít postavení společenského hlídacího psa ve smyslu platového nálezu, není však splněna podmínka nezbytnosti znalosti údaje o konkrétním platu a odměně daného konkrétního zaměstnance. K dosažení účelu sledovaného žadatelem, tedy k veřejné diskusi na téma vazby odměn na výši vybraných pokut, by plně stačilo sdělení anonymizovaných údajů o výši uložených či vymozžených pokut a platu a odměně referentů odboru dopravy, vždy však poskytnuto v anonymizované podobě (referent 1 uložil v roce 2016 X Kč pokut, odměna byla Z apod.). V tomto případě je tedy nutné žádost rozhodnutím odmítnout s odkazem na nesplnění bodu 3 platového testu (nezbytnost informace pro veřejnou diskusi o vazbě odměn a uložených pokut).*
- Žadatelem o informaci o výši platu tajemníka obecního úřadu bude členka zastupitelstva dané obce („opoziční“), která vysloví jen obecné podezření na nestandardní výši odměn ze strany starosty obce jako odměnu za udělení stavebních povolení pro stavební společnost patřící starostovu synovci. *V tomto případě bude namístě informaci poskytnout, neboť podle § 82 písm. c) zákona o obcích má zastupitel právo na informace nutné pro výkon jeho funkce, tedy na informace vypovídající o samostatné působnosti. Jelikož odměňování je součástí samostatné působnosti,*

*není zákonný důvod proč informaci nevydat. Zastupitel je v tomto případě v postavení tzv. privilegovaného žadatele o informace, nadto informaci skutečně může požadovat pro výkon mandátu (zastupitelstvo může na základě § 84 odst. 4 zákona o obcích na sebe atrahovat rozhodování i o platových záležitostech uvnitř úřadu). V tomto případě se tedy kritéria platového nálezů neuplatní, neboť informační právo zastupitele má specifickou povahu a samostatnou právní úpravu.*